

Novo izdanje Psalama na hrvatskom

Gradišćanskohrvatski psalmi

(prijevod Augustin Blazovich, Stefan Geosits i Branko Kornfeind)

Zagreb, Biblijski institut, 2018.

Biblijski i psalmistički tekstovi u temelju su pismenosti Gradišćanskih Hrvata – najstariji njihov pisani tekst je zapis molitve Očenaš i pjesme *Kristuš je gore ustal* koje je 1564. bosančicom zapisao Juraj Vuković na stranici latinskog misala u Klimpuhu, dok se njihova prva knjiga zove *Duševne pesne, psalmi ter hvale uzdanja dijačke*, a objavio ju je 1609. pastor iz Kerestura Grgur Mekinić. Biblijski institut u Zagrebu tiskao je 2018. suvremeni prijevod *Psaltira* na gradišćansko-hrvatski jezik koji su načinili dr. Augustin Blazovich, dr. Stefan Geosits i mag. Branko Kornfeind te tako približio čitateljima u Hrvatskoj jedan manje poznat, a veoma vrijedan odsječak narodne povijesti i kulture.

Povijest Hrvata u Gradišću počinje porazima na Krbavskom polju 1493. i Mohaču 1526. nakon čega je uslijedio niz osmanskih osvajanja uslijed kojih se Hrvatska svela na ostatke ostataka. Bojišnica se prostirala od Kupe do Podravine i zapadne Slavonije, i upravo su odatle mnogi Hrvati u 16. stoljeću bili preseljeni u poharane dijelove Donje Austrije, zapadne Ugarske, južne Moravske i južne Slovačke. Pretpostavlja se da je pristiglo 60.000 ljudi, a upravo toliko njihovih potomaka još uvijek čuva hrvatski jezik. Taj se jezik u Gradišću može danas čuti na državnom radiju, na njemu se snimaju televizijske emisije, rabi se u liturgiji i službenoj komunikaciji, predaje u školama dvojezičnih općina, uvodi u srednje škole i visokoškolske ustanove, njime se ispisuju ploče s imenima naselja, njime se koriste folklorna društva i kazališne skupine, tiskaju se novine, knjige i slikovnice, njime se piše na internetu. Biblijski prijevodi dio su te široke jezične i kulturne aktivnosti – Hrvati u Gradišću imaju cjelokupni prijevod Biblije na svom jeziku, a u ovom izdanju predstavlja se prijevod *Psalama* prema izdanju iz Klimpuha 2014. Ovo je izdanje jezično nepromijenjeno, tek su stihovi i strofe, pa djelomice i interpunkcija, prilagođeni standardu Biblijskog istraživačkog centra.

Da bi hrvatski čitatelj lakše razumio ovaj prijevod, na koncu je knjige pridodan glosar. Zbog dugoga izoliranog života u povijesti i široke te raznolike uporabe u sadašnjosti, gradišćanskohrvatski oblikovao se kao poseban standardni jezik, s nizom normativnih priručnika, rječnika i gramatika. Iako je čakavski u fonologiji i morfologiji, u leksiku se može naći tragova kajkavskog i štokavskog, a osobito su zamjetljivi svježiji utjecaji standardnog hrvatskog iz kojeg se obogaćuje. Također, jezik Hrvata u Gradišću sustavno se razvija kako bi bio u skladu s promjenama

u tehnici, društvu i kulturi. Nadamo se da će ovo hrvatsko izdanje gradišćanskih *Psalama*, tri stoljeća nakon prvih prijevoda pastora Grgura Mekinića, biti mali most između sunarodnjaka.

Boris Beck